

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M.S.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 października 2024 r.

kwestii przyjęcia własnego wniosku skazanego

o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 279/22,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 24 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 328/21,

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

postanowił

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego przekazany został zgodnie z właściwością własny wniosek M.S., w którym skazany domaga się wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 279/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu

Okręgowego w Szczecinie z 24 czerwca 2022 r., sygn. akt III K 328/21 i wnosi o przyznanie mu obrońcy z urzędu do postępowania wznowieniowego.

W piśmie tym skazany, powołując się na przepisy art. 540 § 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a), b) k.p.k., art. 541 § 1 k.p.k. i art. 542 k.p.k. wskazał na „błędy postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową Szczecin-Niebuszewo w Szczecinie pod sygn. akt [...], gdzie został oskarżony o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. mimo niepopelnienia ww. przestępstw”. W ocenie skazanego błędy w przedmiotowym postępowaniu przygotowawczym doprowadziły do jego niesłusznego skazania przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, z naruszeniem art. 438 pkt 1, 2 3 i 4 k.p.k. Zarówno Prokuratura, jak i Sąd miały, zdaniem M.S., doprowadzić do wydania w jego sprawie orzeczenia cechującego się rażącą niesprawiedliwością w znaczeniu wynikającym z art. 440 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek o wznowienie postępowania nie podlegał przyjęciu z uwagi na jego oczywistą bezzasadność.

Instytucja wznowienia postępowania sądowego zalicza się do wybitnie nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia z inicjatywą wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia zawierają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.

Rolą Sądu wznowieniowego jest kontrola wniosku z perspektywy tego, czy odwołuje się on do wskazanych wyżej podstaw wznowieniowych. Sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od prokuratora, adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność (art. 545 § 3 k.p.k.).

Instytucja wstępnej kontroli wniosku o wznowienie postępowania wprowadzona została po to, aby wyeliminować konieczność przeprowadzania różnego rodzaju czynności procesowych związanych z wnioskiem, który w stopniu oczywistym nie może doprowadzić do wznowienia. Niezasadne jest więc wyznaczanie obrońcy z urzędu w wypadku, w którym już pobieżna analiza argumentacji wnioskodawcy, analizowana w płaszczyźnie materiałów postępowania instancyjnego, nie wskazuje na wystąpienie okoliczności, które mogłyby być rozpatrywane w płaszczyźnie ustawowych podstaw wznowienia postępowania (zob. post. SN z 10.02.2021 r., I KO 35/20; z 14.09.2021 r., II KO 44/21).

Zarówno podniesienie we wniosku – jako podstawy wznowienia postępowania – okoliczności w ogóle nieodpowiadających ustawowym podstawom wznowienia postępowania zawartym w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k., jak również odwołanie się do takich okoliczności sprawy, które ewidentnie się nie mieszczą w powołanej podstawie wznowieniowej (zob. postanowienia SN: z 26.02.2021 r., I KO 33/20; z 3.03.2021 r., I KO 26/20), są w orzecznictwie Sądu Najwyższego zaliczane do okoliczności świadczących o oczywistej bezzasadności wniosku o wznowienie i nie prowadzą do wyznaczenia obrońcy z urzędu, wobec nieracjonalności takiego postąpienia w odniesieniu do argumentów skazanego, które nie mają szans na uwzględnienie już po przeprowadzeniu wstępnej analizy materiałów sprawy, „na pierwszy rzut oka”.

Z takim przypadkiem mamy do czynienia w odniesieniu do wniosku M.S.. Wystąpienie skazanego, pomimo (wyłącznie formalnego) odwołania się do licznych, niekiedy konkurencyjnych względem siebie podstaw wznowieniowych, nie zawiera jakiegokolwiek konkretnego argumentu pozwalającego na choćby uprawdopodobnienie zaistnienia w sprawie jednej z ustawowych przesłanek warunkujących możliwość wznowienia postępowania sądowego. Taki sam charakter ma, ponownie nieskonkretyzowane, odwołanie się przez skazanego do kompletnego katalogu tzw. względnych przyczyn odwoławczych, określonego w art. 438 k.p.k., czy określonej w art. 440 k.p.k. instytucji rażącej niesprawiedliwości wyroku. Abstrahując od stwierdzenia, że podstawy te nie są tożsame z ustawowymi warunkami wznowienia postępowania, całościowa analiza wystąpienia nakazuje uznać, że skazany pozostaje w ogólności niepokodzony z zapadłym w jego sprawie

prawomocnym wyrokiem skazującym. Okoliczność taka jednak nie stanowi samoistnej podstawy do wznowienia postępowania sądowego.

Skazanemu należy wyjaśnić, że postępowanie wznowieniowe nie stanowi prostej kontynuacji postępowania instancyjnego, a w jego toku, co do zasady, nie dochodzi do ponownej weryfikacji ocen i ustaleń ległych u podstaw prawomocnego wyroku, a tym bardziej – prawidłowości czynności postępowania przygotowawczego. Prawomocny wyrok korzysta bowiem z domniemania trafności zarówno w zakresie jego podstawy faktycznej, jak i ocen prawnych, a wyrok skazujący – także adekwatności i współmierności wymierzonej kary i innych środków przewidzianych przez prawo. Domniemanie to może teoretycznie zostać obalone, jednak może to nastąpić wyłącznie na skutek stwierdzenia przesłanek ściśle określonych przez prawo procesowe, świadczących o możliwości wystąpienia „pomyłki sądowej”. Ciężar ich precyzyjnego, wolnego od uogólnień uprawdopodobnienia spoczywa na wnioskodawcy i aktualizuje się już na etapie wystąpienia o obrońcę z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie. Poszukiwanie podstaw wznowienia poprzez analizę prawidłowości dotąd zapadłych orzeczeń nie stanowi domeny sądu wznowieniowego, który nie jest „sądem trzeciej instancji”, ponownie badającym sprawę co do jej istoty.

Tylko dla porządku dodać należy, że w postępowaniu instancyjnym oskarżony – także ze względu na charakter zarzutu obejmującego popełnienie zbrodni – był reprezentowany przez obrońców, którzy w jego imieniu wywiedli obszernie apelacje oparte o zarzuty: 1) błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu, że M.S. dopuścił się czynów opisanych w wyroku; 2) obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4, 7 i 410 k.p.k. polegającej na błędnej ocenie zgromadzonych w sprawie dowodów i art. 5 § 2 k.p.k., poprzez brak zastosowania tego przepisu; 3) obrazy przepisów prawa materialnego art. 158 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających taką kwalifikację prawną oraz 4) rażącej niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że zarówno ustalenia faktyczne sprawy, jak i stanowiące ich konsekwencję stosowne oceny prawne, mające miejsce na etapie postępowania przez Sądem Okręgowym, wskazujące na

zawinienie skazanego, stanowiły przedmiot wszechstronnego badania, przy czynnym i aktywnym udziale jego obrońców. Aktualne zaś wystąpienie skazanego niepoparte jakimikolwiek rzeczowymi argumentami nie niesie za sobą nawet minimalnego poziomu uprawdopodobnienia, że w sprawie zaktualizowała się którakolwiek z ustawowych podstaw do wznowienia tego postępowania.

W tej sytuacji na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. należało odmówić przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania. Wobec stwierdzenia oczywistej bezzasadności wniosku o wznowienie, niezasadne było rozpatrywanie wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu.

Z tego względu Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

WB.

[ms]